

**Javna rasprava "Zajednički koncept
prostornog razvoja Istre - promet, turizam,
poljoprivreda, gospodarske zone, priroda"
PULA 26.2. 2016.**

**Sociološke analize – Slovenija i Hrvatska
Zajednički zaključci**

dr. sc. Vladimir Lay, sociolog i politolog

PUT UP

I S T R E

Glavni cilj projekta - "Zajednički koncept prostornog razvoja Istre - promet, turizam, poljoprivreda, gospodarske zone, priroda"

Sociološki prilog - Slika profila stanovništva, problema, stavova, želja i prijedloga **ONIH KOJI TAMO ŽIVĚ** - lokalnog stanovništva (ankete) + predstavnika JLS i ŽI (intervjui) o budućem razvoju općina i gradova pograničnog područja.

Iz zaključka:

*„Dragocjeno je da su ovi prijedlozi i zaključci artikulirani **participacijskom metodom**, samoj po sebi - demokratskom i induktivnom.*

Sukladnom potrebama, viđenjima i željama lokalnih stanovnika i predstavnicima lokalne vlasti pograničnog područja Istre s obje strane.”

Odnos cilja studije i sociološkog priloga:

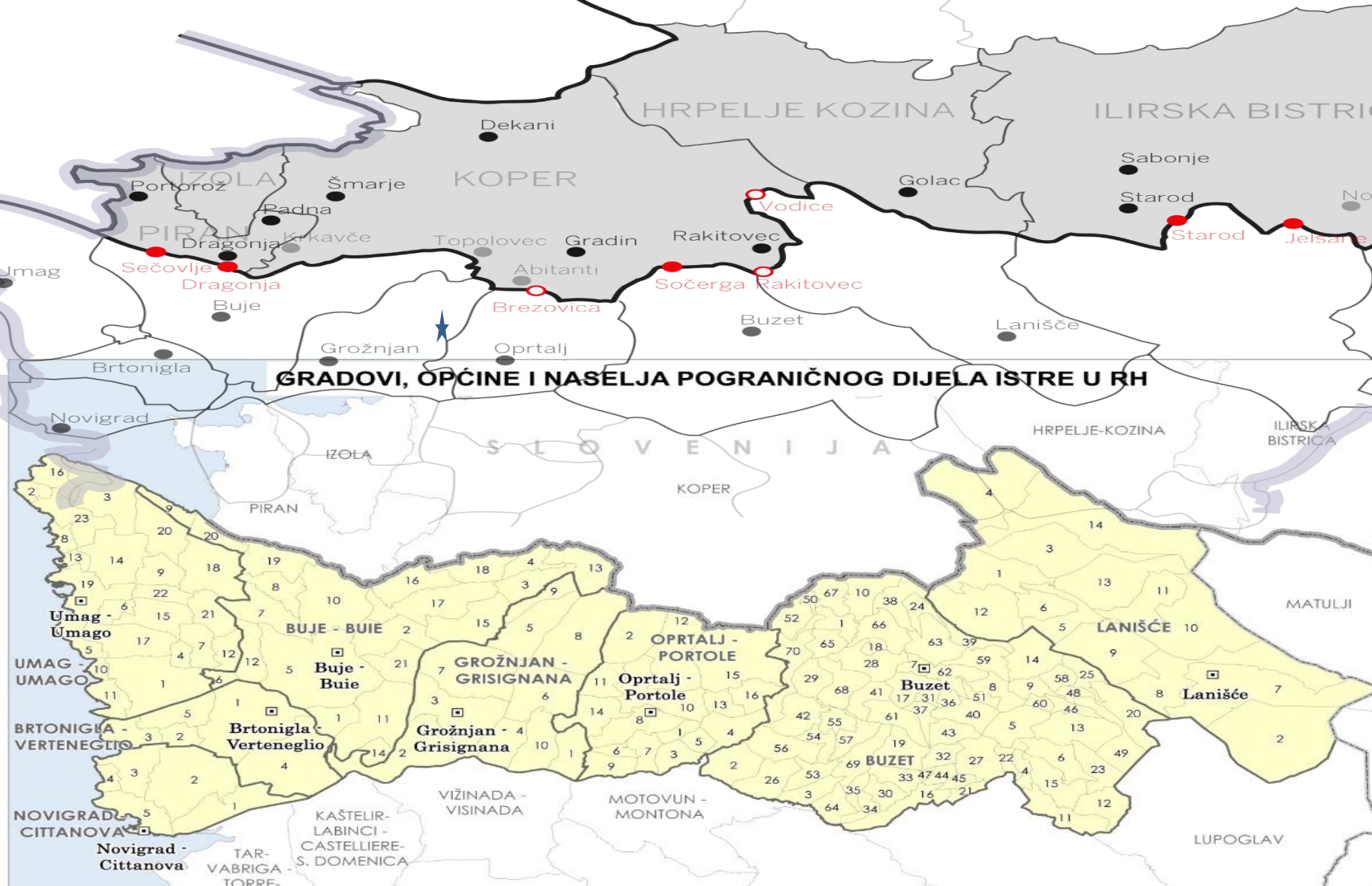
- Cilj projekta: „Zajednički koncept prostornog razvoja Istre - promet, turizam, poljoprivreda, gospodarske zone, priroda“.
- Radi se o tome da se „glas naroda“ + lokalnih vlasti – prenesen kroz sociološki prilog, naglasci koji su tu artikulirani - čuju i poslušaju te integriraju u planerske prijedloge.

PUT UP POGRANIČNE ISTRE: HR + SLO:

HR 32 000 + SLO 92 000 =
ukupno 124 000 STANOVNIKA

5 SLO + 8 HR JLS

UVODNO, ukratko:

- „mentalna slika“ Istre

Istra – neka zasebna priča, poseban povijesni multikulturalni identitet, poseban oblik:

PUT V UP

I S T R I E

Istra - mentalna slika o njoj?

SLOVENIJA:

- „Kar se sicer tiče mojega splošnega vtisa o Slovenski Istri, pa je po mojem mnenju podoben kot v zavesti večine Slovencev. **Mentalne podobe slovenskega dela Istre v naši zavesti na splošno ni**; vsi, ki smo odraščali v času SFRJ, imamo v sebi ponotranjeno zgolj podobo hrvaške Istre.“
- Slovenska Istra nije zasebna administrat. jedinica. Nema zasebne planove razvoja.

Hrvatska:

- **Zasebna regija u Hrvatskoj**, simbolički jedan od 5 elemenata i u grbu RH;
- **Zasebna adm. jedinica - Istarska županija** – ima i zasebne razvojne dokumente i planove – npr. „Prostorni plan Istraarske županije”;
- Unutar Hrvatske Istra je **posebna društvena priča** - pojam međuetničke tolerancije, dvojezičnost nije nikakav problem, jaka regionalna stranka i politika, blizina Šengen granice.
- **Vrlo jaka turistička regija**, poseban turist. brend.

Grb Istarske županije

Zastava Istarske županije

Krasna zemljo

"Krasna zemljo, Istro mila
dome roda hrvatskog
Kud se ori pjesan vila,
s Učke tja do mora tvog.

Glas se čuje oko Raše,
čuje **Mirna**, Draga, Lim
Sve se diže što je naše
za rod gori srcem svim.

Slava tebi Pazin - grade
koj' nam čuvaš rodni kraj
Divne li ste, oj **Livade**
nek' vas mine tuđi sjaj!

Sva se Istra širom budi
Pula, **Buzet**, Lošinj, Cres
Svud pomažu dobri ljudi
nauk žari kano krijes."

VLADIMIR NAZOR
VELI JOŽE

Mestna občina Motovun
MOTOVUN

Istra (u Hrvatskoj i šire) kao brand

Brand je sklop tzv. opipljivih i neopipljivih obilježja proizvoda, usluga odnosno gradova, županija tj. regija te država kao cjelina. Neopipljivi elementi uključuju **asocijacije, vrijednosti i percepcije** povezane uz brand odnosno koje brand generira.

ISTRA TERRA
MAGICA

**KAD ČUJETE RIJEČ
„ISTRA” – KOJE
ASOCIJACIJE
IMATE?!**

FAKTOR M/NM - većim dijelom iznad 300 m/nm, brdovito - **planinska Istra**: Oprtalj 375 m/nm; Gradin 480 m /nm , Lanišće 609 m /nm

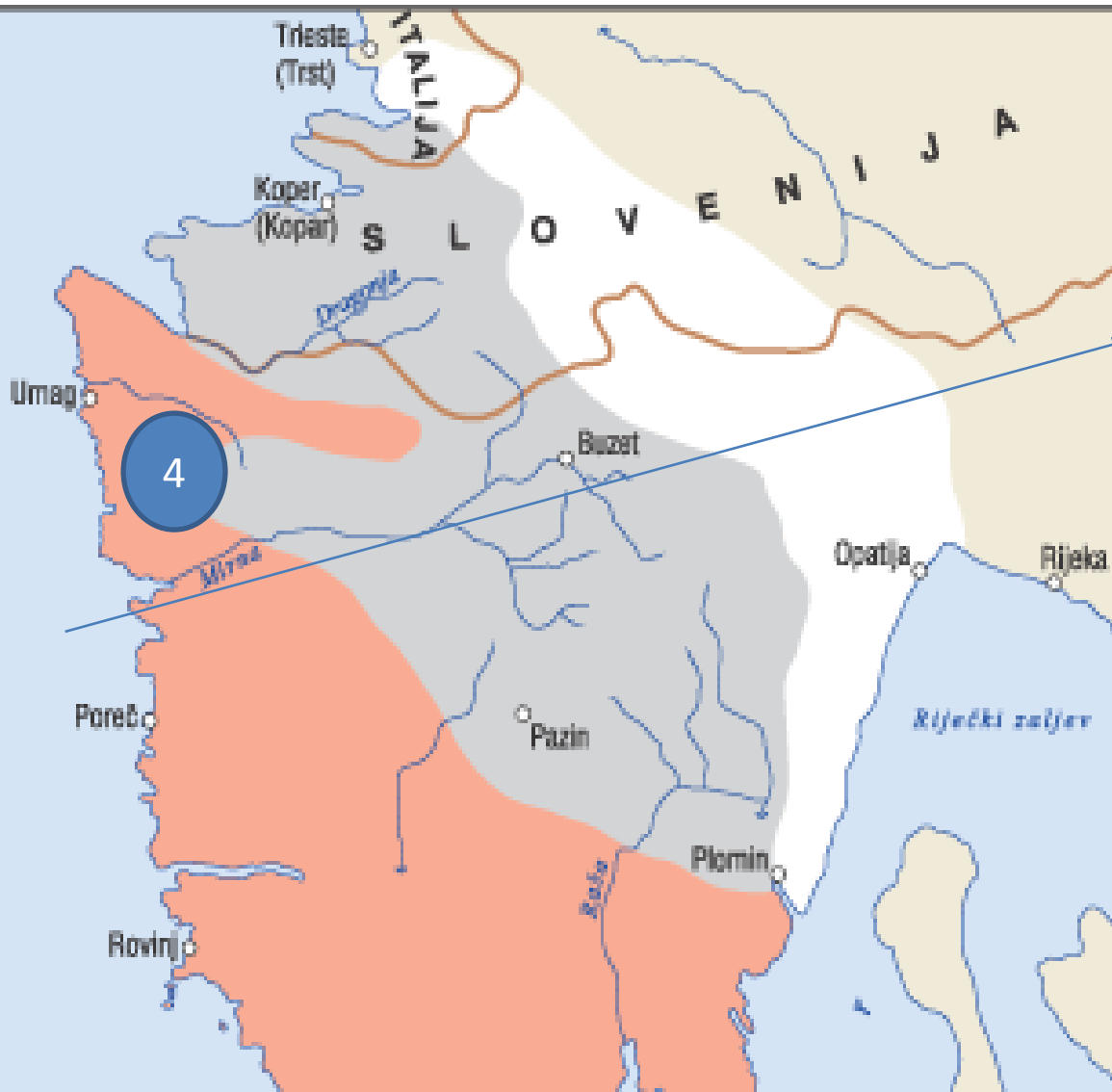

Ćićarija je slabo
naseljena i dijeli se
na manji slovenski i
veći hrvatski dio.

Priroda je tu
izuzetno očuvana.
Najviši *vrh* je Veliki
Planik
(1272 m/nm).

RAZLIKE U VRSTI TLA - 3 (4?!) vrste tla

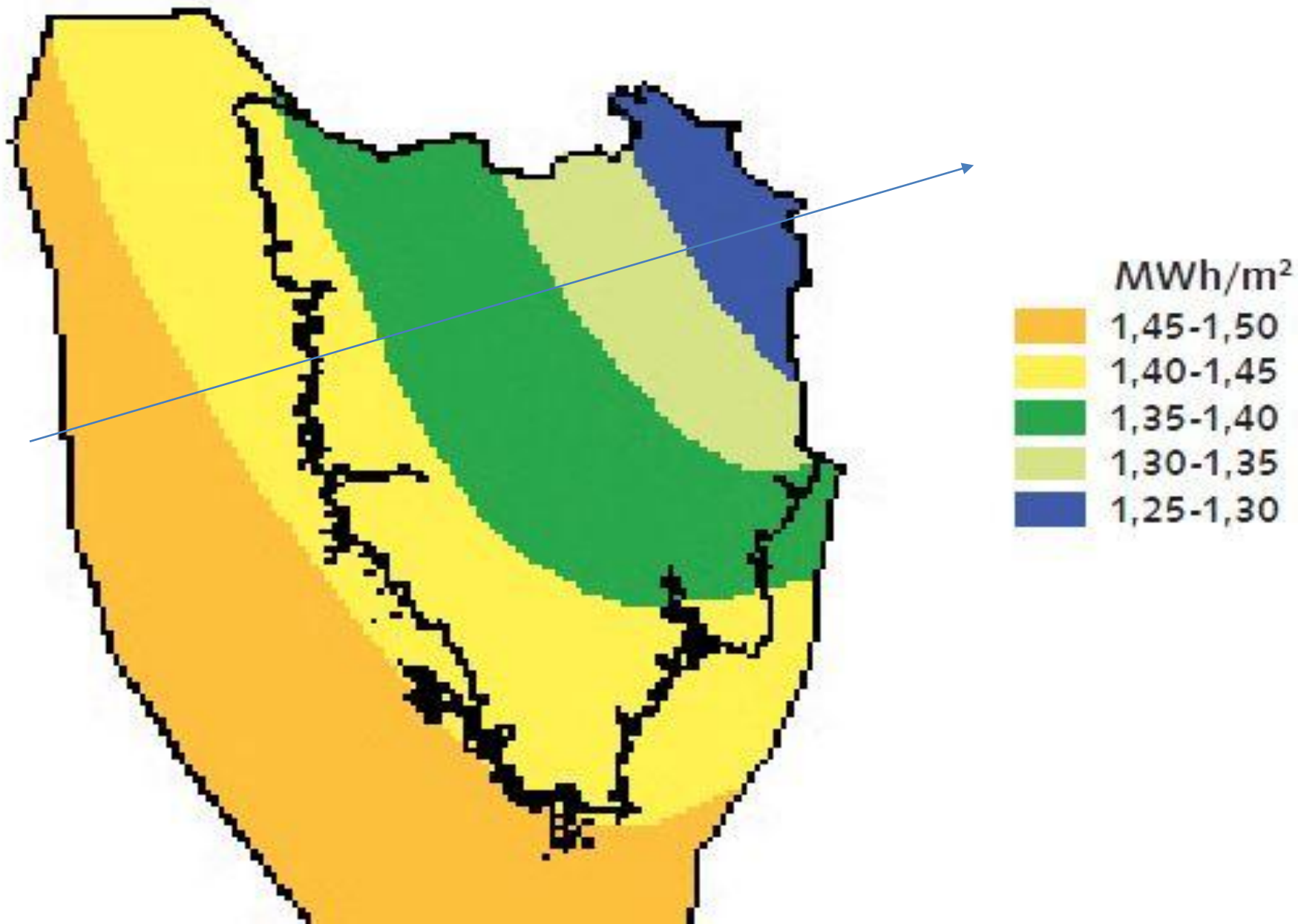
!!! Četvrta je Crna.

PROJEKT “ČETIRI
ZEMLJE- QUATTRO
TERRE”

Ocjena kvalitete vina
prema vrsti tla.

Općina Brtonigla –

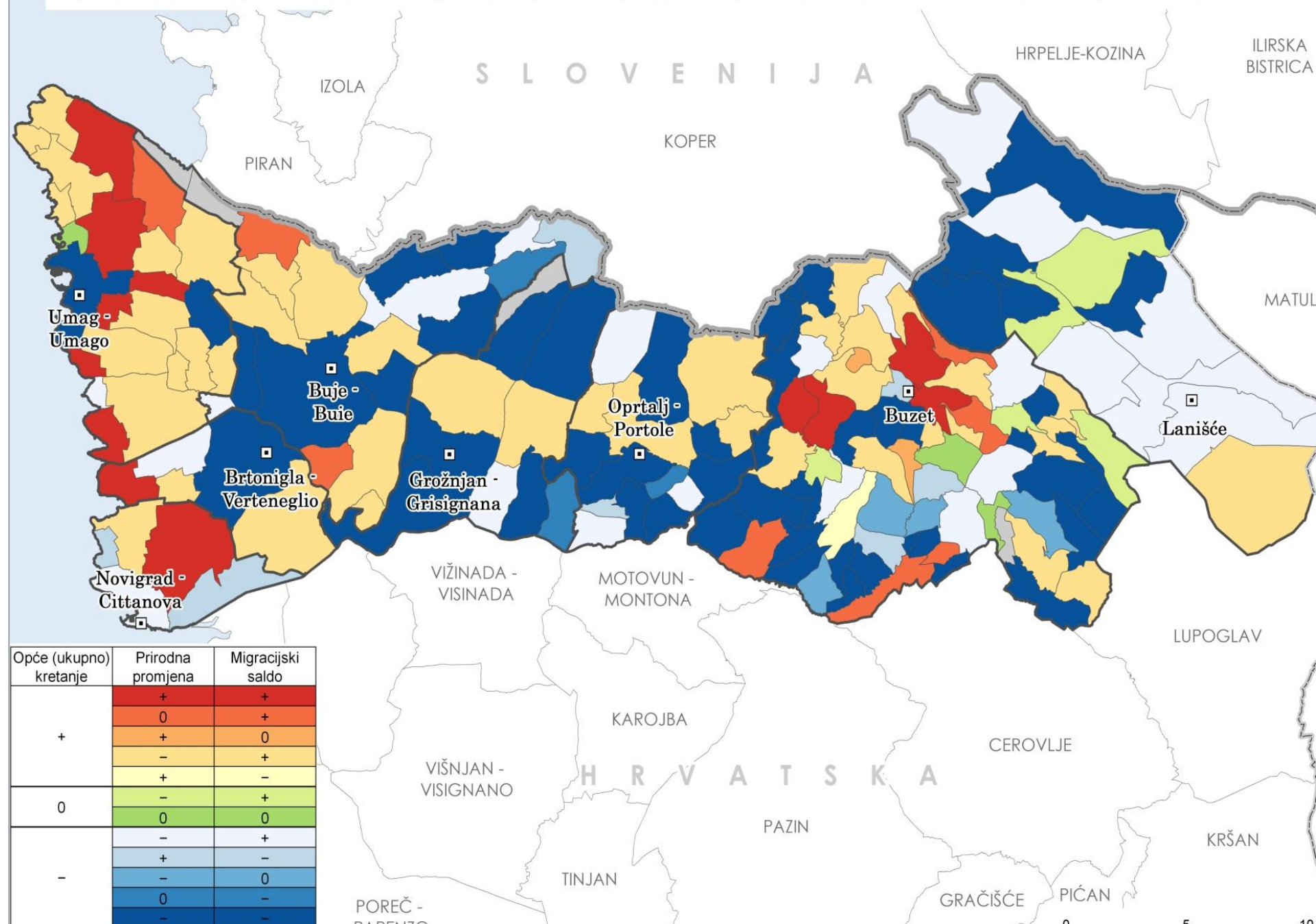
RAZLIKE U SOLARNOM POTENCIJALU

HR DIO: Prirodno kretanje stanovništva 2001. – 2013.

Općina/Grad	Živođeni	Umrli	Prirodno kretanje
Brtonigla - Verteneglio	134	189	-55
Buje - Buie	448	626	-178
Buzet	733	823	-90
Grožnjan - Grisignana	70	123	-53
Lanišće	26	138	-112
Novigrad - Cittanova	404	484	-80
Oprtalj - Portole	71	182	-111
Umag - Umago	1.409	1.511	-102
Ukupno	3.295	4.076	-781

STRUKTURA OPĆEG KRETANJA STANOVNIŠTVA POGRANIČNOG DIJELA ISTRE U RH 2001. – 2011.

Opće (ukupno) kretanje	Prirodna promjena	Migracijski saldo
+	+	+
	0	+
	+	0
	-	+
	+	-
0	-	+
	0	0
	-	-
-	-	+
	+	-
	0	0
	-	-
	-	-

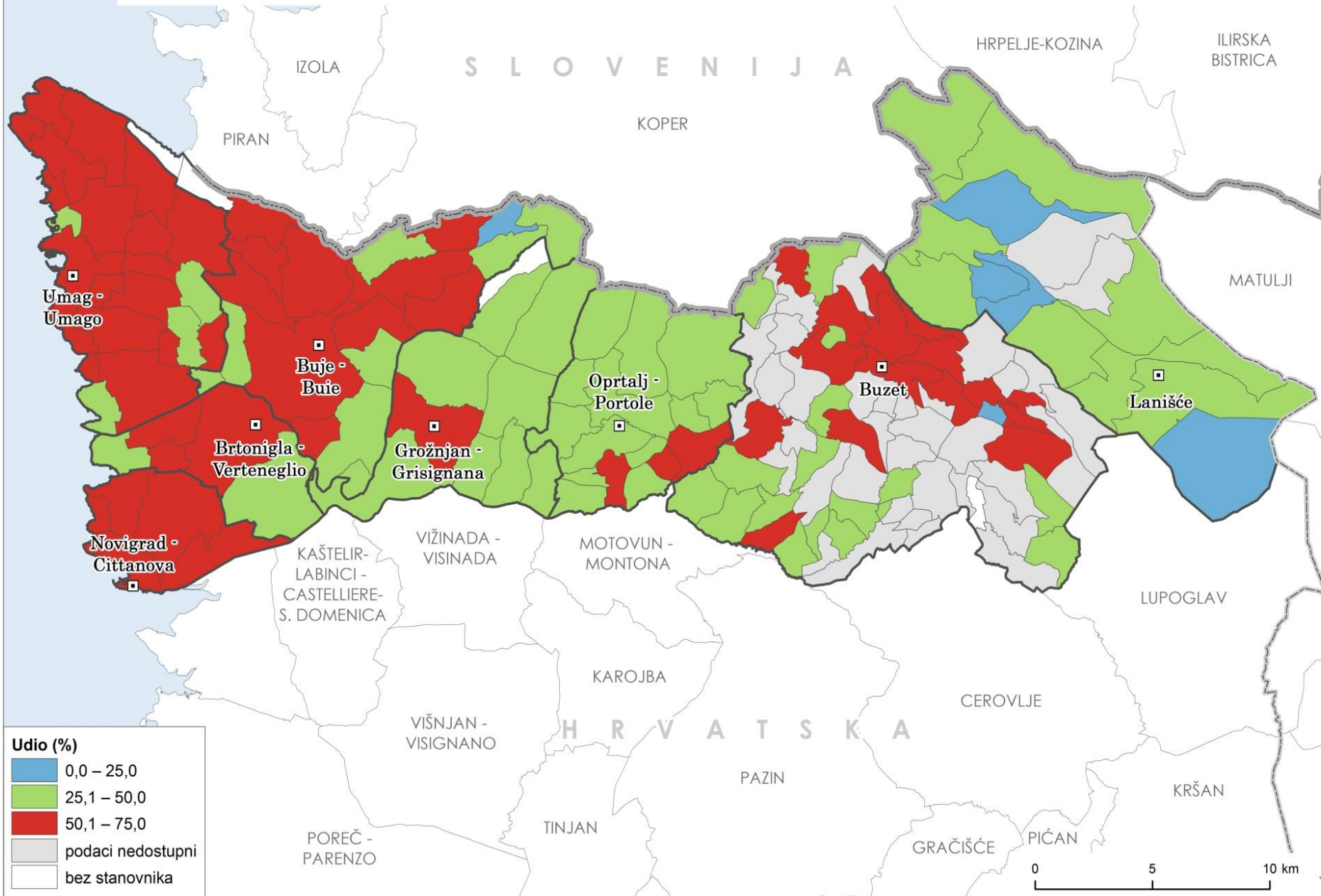

HR DIO: Stanovništvo staro 15 i više godina prema aktivnosti 2011.

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava 2011

Općina/Grad	Ukupno	Ukupno (15+)	Radna dob (15-64)	Ekonomski aktivni			Ekonomski neaktivni	Nepoznato
				Ukupno	Zaposleni	Nezaposleni		
Brtonigla - Verteneglio	1.626	1.451	1.169	763	691	72	688	-
Buje - Buie	5.182	4.541	3.703	2.543	2.193	350	1.994	4
Buzet	6.133	5.289	4.328	3.067	2.811	256	2.220	2
Grožnjan - Grisignana	736	652	498	289	270	19	363	-
Lanišće	329	299	200	112	102	10	187	-
Novigrad - Cittanova	4.345	3.771	2.978	2.044	1.831	213	1.726	1
Oprtalj - Portole	850	765	583	340	306	34	425	-
Umag - Umago	13.467	11.707	9.591	6.615	5.776	839	5.071	21
Ukupno	32.668	28.475	23.050	15.773	13.980	1.793	<u>12.674</u>	28
Istarska županija	208.055	180.239	142.780	94.801	82.896	11.905	85.244	194
Republika Hrvatska	4.284.889	3.632.461	2.873.828	1.796.149	1.503.867	292.282	1.834.014	2.298

STANOVNIŠTVO POGRANIČNOG DIJELA ISTRE U RH PREMA AKTIVNOSTI 2011. GODINE

Pogranično područje – PRIOBALJE I UNUTRAŠNOST

- U demografskoj situaciji i trendovima, u stupnju razvoja, u ukupnim gospodarskim i društvenim aktivnostima;
- U problemima opremljenosti i svakodnevnog življenja - u potrebama i razvojnim željama su: > > > > →

DVA SVIJETA / CENTAR - PERIFERIJA

**& IZ PRITUŽBI, MOLBI, PRIJEDLOGA
KOJE DAJU POLITIČARIMA I
PLANERIMA MOGUĆ JE ZAKLJUČAK →
PRIOBALJE I UNUTRAŠNOST I U SLO I
HR ISTRI SU „DVA SVIJETA” !**

& Istarska SLO/HR unutrašnjost je pusta!

**& Unutrašnjost poprima karakteristike
PERIFERIJE - obalni gradovi i mjesta su
svojevrsni „CENTAR”.**

PUT UP

I S T R E

Sociološke analize – Slovenija i Hrvatska

Zajednički zaključci

**Napomene o uzorku i metodi
sociološkog terenskog
istraživanja u pograničnim
dijelovima Istre**

Teren: rujan- studeni 2015.

Hrvatski dio Istre

- U Hrvatskoj je empirijsko istraživanje provedeno putem ankete u gradovima Buje (33), Buzet (28), Umag (114) i Novigrad (45) i općinama Oprtalj (10), Grožnjan (6).
- **Realizirano je ukupno 236 razgovora anketnog tipa i 32 intervjua sa sugovornicima iz JLS i Istarske županije.**
- Ukupna broj anketa i intervjua, ispitivanja stavova i dijaloga s hrvatske strane bio je 268.

Slovenski dio Istre

- Empirijsko istraživanje u Sloveniji je obavljeno putem intervjua u sjedištima općinama Piran (5), Kopar (5) i Hrpeje-Kozina(5). Anketno istraživanje je obavljeno u mjestima Portorož (30), Dragonja (4), Dekani (4) i Šmarje (4) te metodama ankete i intervjua u brdskim mjestima u zaleđu Kopra - Padna (5), Hrastovlje (5), Gradin (5), Rakitovec 5 i Golac (5).
- Ukupno je obavljeno 15 intervjua u sjedištima općina Kopar, Piran i Hrpeje-Kozina, 42 ankete u 4 spomenuta naselja i 25 anketa / intervjua u selima u zaleđu Kopra.
- **Na terenu je ukupno u slovenskom dijelu Istre obavljeno 82 razgovora, kombinirano - metodom anketa i intervjua.**

**Ukupan broj anketa i
intervjua sa slovenske (82)
i sa hrvatske strane (268) je
iznosio 350 sugovornika.**

Problemi koji dolaze iz konteksta zvanog „odnos RS i RH kao država”

Odnosi država značajno su-determiniraju probleme i prepreke za bolju suradnju u ovom lokalnom pograničnom području. Osnovni problemi su:

A. Prijedor oko definiranja dijela pograničnog područja, oko **morske granice u Piranskom zaljevu**.

B. Procese i odnose u ovom pograničnom prostoru determiniraju i otežavaju razlike u EU režimu koji ima Slovenija i Hrvatska. Republika Hrvatska nije u **Šengen sustavu** otvorenih granica i slobodnog kretanja ljudi, roba i usluga bez kontrole, a Republika Slovenija jest. U tome smislu RH još nije u ravnopravnom položaju.

OSNOVNI PROBLEMI KVALITETE ŽIVLJENJA I RAZVOJA

U hrvatskom dijelu Istre osnovni problemi su prema iskazima sugovornika bili sljedeći:

& Nezaposlenost dijela stanovništva, posebno mladih;

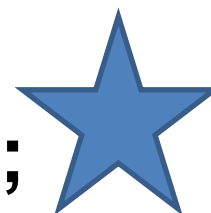
& Javni prijevoz i veze su vrlo slabe;

& Nezadovoljavajuća protočnost granice između Hrvatske i Slovenije;

& Kapaciteti i učinkovitost zdravstva su ograničeni;

& Turistička zona je prekratka;

& Male plaće, visoke cijene.

U slovenskom dijelu Istre, osnovni problemi su artikulirani na ovaj način:

& Nezaposlenost:

& Promet i infrastruktura

& Zemljišna politika i politika oko nekretnina:

& Usluge i javni sektor:

& Turizam

Nezaposlenost - HR Istra

Na hrvatskoj strani: ima vrlo malo mjesta u ponudi u industriji, poduzetničkom realnom sektoru; poljoprivreda mladima pretežno nije atraktivna; mogućnosti zapošljavanja u javnom sektoru su već 7-8 godina značajno reducirane ili ne postoje;

Priobalje - „*Živi se gotovo samo od turizma*” – nedostaje industrijska proizvodnja; trend odlaska mladih „trbuhom za kruhom“ u inozemstvo je u porastu.

Napomena: Trenutna stopa nezaposlenosti iznosi 5,6% što je daleko najniže u RH.

Nezaposlenost – SLO Istra

Na slovenskoj strani: premalo radnih mjesta ,
prije svega za mlade;

**& U turizmu se zapošljava radna snaga iz drugih
država; ★**

& Nerazvijenost ili propadanje industrijskih
poduzeća;

& Neiskorištenost potencijala poljoprivrede i
nezainteresiranost mladih;

& ekonomska emigracija u druga mjesta,
uključivo ona izvan Slovenije.

PROMET - HR Istra

- & Autobusnih veza između gradova i naselja u pograničnom području ima premalo, posebno u kontinentalnom pograničnom području;
- & Postoji potreba za prometanjem mini-busova, posebno prema manjim naseljima i općinskim centrima u pograničju, sa više dnevnih veza ali se to ne inicira;
- & Đaci koji idu u školu (na pr. iz Grožnjana i Oprtlja za Buje) moraju se ustajati gotovo sat i pol prije škole;
- & Postoji potreba za javno prometnim uslugama za starije i sve druge ljude koji ne mogu ili uopće ne voze automobil;
- & Prometne veze između Hrvatske i Slovenije su slabe;
- & Željeznička veza Ljubljana –Pula ne radi, ukinuta je, pruga je i dalje tu;
- & Ne postoje redovne pomorske veze, na primjer Trst – Kopar – Umag.

„PROMET” – SLO Istra

& Slabo organiziran javni promet (posebno za djecu i starije građane;

& Slabe prometne veze između obale i zaleđa, te između SLO – HR - IT;

& Premalo javnih parkirališta;

& Previsoke cijene;

& Preskupi sustav vinjeta (Škofije-Izola, prodor Markovec);

& Zastoji u prometu na graničnim prijelazima;

& Slabo opremljeni granični prelazi I kategorije (Sečovlje- Plovanija, Dragonja-Kaštel);

+ slaba komunalna infrastruktura u zaleđu (voda, kanalizacija, telefonski optički kablovi).

To su „danas i ovdje“ dva goruća razvojna problema Istre s obje strane granice.

Postojeći opseg i profil zaposlenosti i postojeća prometna infrastruktura i prometne veze na svakodnevnoj razini **ugrožavaju kvalitetu življenja jednog dijela stanovnika pograničnog područja Istre.**

Ostali osnovni razvojni problemi:

& nedovoljno razvijene ili učinkovite usluge
(kapaciteti i učinkovitost **zdravstva** su ograničeni);

& više dječjih igrališta i organiziranih djelatnosti za **djecu**;

& više **sportskih** centara i rekreacijskih površina;

& potrebu otvaranje trgovina u malim mjestima
i/ili uvođenje putujućih trgovina;

& briga za **stare i nemoćne**,

& problemi koje s obje strane donosi turizam
(turistička sezona je prekratka, prometne gužve u
špici sezone i sl.).

Turizam

U oba dijela Istre turizam je u fokusu i kao gospodarsko razvojno rješenje i kao problem:

& Kao rješenje:

- **mogući novi, moderni sadržaji i aktivnosti koji bi otvorili nova radna mjesta; razvoj destinacijskog tipa turizma**
- **Produženje sezone kao razvojna šansa;**

& Kao problem:

- **Prometne gužve u ljetnim špicama;**
- **Skupoća za domaće ljude u sezoni;**
- **U turizmu se zapošljava radna snaga iz drugih zemalja (SLO);**

Turizam – komentari u SLO dijelu:

- **Turizam je invazivan;**
- **Premalo se ulaže u obnovu hotela i turističke infrastrukture;**
- **Vlasništvo hotelskih kompleksa u rukama stranaca ima za posljedicu uvoz radne nage i roba iz inozemstva;**
- **Nije iskorišten potencijal razvoja turizma u razmjeni između obale i zaleđa i sl.**

Prijedlozi

– što učiniti:

HR ISTRA

S hrvatske strane ovi prijedlozi su sljedeći:

& Otvarati nova radna mjesta

& Unaprijediti prometnice i prometne veze:

& Unaprijediti zdravstvene usluge

& Više sadržaja za djecu, mlade / za kulturu, zabavu, razonodu, sport

& Čuvati okoliš i prirodu – „više prirode- manje gradnje“ ;

& Granicu između Hrvatske i Slovenije učiniti što više protočnom.

SLO ISTRA:

Sa slovenske strane analiza je pokazala da su u prvom planu sljedeći prijedlozi:

& Razvijati nove mogućnosti za zaposlenje

& Daljnji razvoj prometne mreže, infrastrukture i veza;

& Razvijati usluge, javne ustanove i društvene djelatnosti;

& Stavljati u razvoju pograničnog područja naglasak na lokalno, tradicionalno i prirodno.

Socijalno-prostorni dinamički model opstanka Istre na temelju :

& obitavanja u razučenoj mreži malih naselja (Istra HR 655, sjeverni dio 164!);

& dnevnih migracija zbog posla, obrazovanja i rješavanja velike većine svih drugih potreba;

& opremanje malih naselja s XYZ = često nerentabilno!

& Ovaj model omogućava gusti sustav istarskih prometnica + automobil. Javni prijevoz je jako slab i staromodan.

*****

**DOK IMA FOSILNIH GORIVA ZA VOZILA I NOVACA
DA SE ONO KUPI! Poslije nafte =? Kad nemate
novaca za benzin, za prijevoz = ?**

- Činjenice o životu u malim naseljima u HR Istri (a slično je i u SLO Istri): .
- **[?] HR Istra i SLO Istra su regije s drugim najvišim BDP u svojim državama, (odmah iza Zagreba i Ljubljane), .**
- **[?] I pored razvijenosti regija život u malim naseljima nije posebno ugodan i lagan. Ljudi traže više. (vidi sociološku studiju), .**
- **[?] Suvremeni proces urbanizacije gotovo je izjednačio načine života u malim i velikim naseljima. Nema više klasičnog sela.**
- **[?] Stanovnici malih naselja moraju biti objektivni i svjesni da im takav život pruža i određene kvalitete ali ima i neke nedostatke.**
Nema tako bogatog društva koje takve životne uvjete može brzo ili više ujednačiti.

Vežano za navedene probleme prisutna je učestala percepcija i komentar:

& Mnoge lokalne probleme Pula /Koper tj. Zagreb/ Ljubljana na lokalnu ne vide, ne osjete, ne dijele, **nemaju ih tamo u centralama u obzoru.**

& Odatle je i učestala situacija da se iz centrale daje verbalna podrška pa i obećanja ali **stvarne potpore za rješavanje problema godinama iz cent(a)ra nema!**

TO SU POSEBNO ODNOSI NA UNUTRAŠNOST!

Dokument u kojem su ovi zaključci:

Operativni program Slovenija – Hrvatska
2007.-2013. - Prostorno uređenje teritorija –
unutrašnjost i priobalje Istre

..... PUT UP ISTRE .....

**Sociološke analize –
Slovenija i Hrvatska**

Zasebni i zajednički zaključci

Za dodatne detalje molimo pročitati:

Sociološka analiza SLOVENSKA ISTRA - dr. Špela
Hudnik, u.d.i.a.

UL FAKULTETA ZA ARHITEKTURO, Ljubljana

SOCIOLOŠKA ANALIZA - HRVATSKA ISTRA
Autor: prof. dr. sc. Vladimir Lay, sociolog i
politolog , Zagreb - Karlovac

Hvala! Vaša pitanja?

HRVATSKA

**STAVOVI o osnovnim
problemima u unapređenju
kvalitete življenja i lokalnog
razvoja**

& Manjak radnih mjesta,
nezaposlenost;

& Premalo stanovnika u unutrašnjosti
– stalno se smanjuje;

& Male plaće, visoke cijene (priobalje
ljeti ima dodatno visoke cijene);

& Javni prijevoz je slab; posebno u
kontinentalnom pograničnom
području;

& vlak SLO- HR ne vozi; javne
prometne veze SLO- HR slabe.

& Kapaciteti zdravstva su ograničeni

& Turistička zona je prekratka, nedostaje moderne ponude, atrakcija, „tematski turizam” za dužu sezonu;

& Priobalje: „Živi se gotovo samo od turizma” – nedostaje industrijska proizvodnja;

& Mala naselja unutrašnjosti su zapuštena i siromašna ponudom sadržaja za lokalno stanovništvo („birtija”, crkva i ???!).

STAVOVI i PRIJEDLOZI ŠTO TREBA URADITI, IZGRADITI, USPOSTAVITI I SLIČNO

**- potrebe i aspiracije, želje i
ideje lokalnog stanovništva**

PRIJEDLOG BROJ JEDAN:

- GRANICE UČINITI KRAJNJE PROTOČNIMA – TREBA BITI KAO DA IH NEMA!!!
- UKINUTI GRANIČNE PASOŠ KONTROLE I CARINSKE PREGLEDE;
- UVESTI ŠENGEN REŽIM ŠTO PRIJE;
- RIJEŠITI LINIJU RAZGRANIČENJA U PIRANSKOM ZALJEVU
- LOKALNO: JUDI IMAJU KVALITETAN SUŽIVOT; ZAGREB I LJUBLJANA ZATEŽU ODNOSE!

A. OTVORITI NOVA RADNA MJESTA I USLUGE :

**& USPOSTAVLJATI INDUSTRIJSKE
POSLOVNE ZONE, UKLJUČIVO ZA
MALE OBRTNIKE;**

**& OTVARATI MANJE PROIZVODNE
FIRME**

& STIMULIRATI PODUZETNIŠTVO

**& OTVARATI NOVE HOTELE – NOVA
RADNA MJESTA**

**& RAZVIJATI ZDRAVSTV. USLUGE – NOVA
RADNA MJESTA**

**& RAZVITI NOVE POTPORE ZA
PRODUKTIVNE OBLIKE POLJOPRIVREDNE I
STOČARSKE PROIZVODNJE – NOVA RADNA
MJESTA**

**& PRODUŽITI TURISTIČKU SEZONU ZA 6
MJESECI NAJMANJE – NOVA RADNA
MJESTA!**

B. UNAPRIJEDITI PROMETNICE I PROMETNE VEZE:

& NO1 HR – SLO VEZA: IZGRADITI AUTOPUT OD ISTARSKOG IPSILONA DO KOPRA; - Republika Slovenija desetljećima zabušava u izgradnji te ceste, slično kao na cesti Macelj - Ptuj!!!

& UKINUTI VINJETE OD KOPRA TO TRSTA;

& USPOSTAVITI KATAMARANSKE VEZE TRST – KOPER - UMAG I JUŽNIJE

& POSTOJEĆI JAVNI PRIJEVOZ JE
NEDOSTATAN – - POJAČATI VEZE
JAVNOG PRIJEVOZA - UVESTI
LOKALNE MINIBUS VEZE;

& PROŠIRITI I BOLJE ODRŽAVATI
LOKALNE CESTE;

& U PRIOBALNIM MJESTIMA
TREBA VIŠE PARKINGA

**C. VIŠE SADRŽAJA I DOGAĐAJA ZA
MLADE, ZA KULTURU, ZA ZABAVU
I RAZONODU** (zimi, van sezone)

D. ČUVATI OKOLIŠ - „više prirode -
manje izgradnje” - ZAUSTAVITI
DALJNJU APARTMANIZACIJU U
BETONIZACIJU NA OBALI;

- **E. UNAPRIJEDITI ZDRAVSTVENE USLUGE** - OMOGUĆITI KORIŠTENJE USLUGA BOLNICE U IZOLI ZA STANOVNIKE HRVATSKOG POGRANIČNOG PODRUČJA – „Pula je predaleko”; „Zdravstvo ne bi trebalo poznavati granice”;
- **F. POSEBNE POTREBE** - GRAD Novigrad treba srednju školu i policijsku stanicu (zbog dokumenata), Oprtalj treba kvalitetniji dućan koji radi cijeli dan i sadržaje za djecu i sl.

DVIJE SLO – HR POGRANIČNE PRIČE :

& BUZET – KOPER: VELIKI BROJ HRVATSKIH GRAĐANA U KOPRU; STALNE VEZE I POSJEĆIVANJA; TOMOS I CITROEN = CIMOS; NAJKRAĆA VEZA BUZETA DO SLOVENIJE I ITALIJE (Trst i dalje);

& NOVIGRAD – više kuća stranaca nego domaćih, od toga su 70% KUĆE SLOVENACA; Dajla 97% kuća (ca 300 OBJEKATA) u vlasništvu Slovenaca; slično Mareda, Umag.

Inače, MEĐU PRVIMA PO INDEKSU RAZVIJENOSTU U HR!! – NISKA STOPA NEZAPOSLENOSTI – „Forbes”; „grad u kojem se najbolje živi i posluje u HR”.